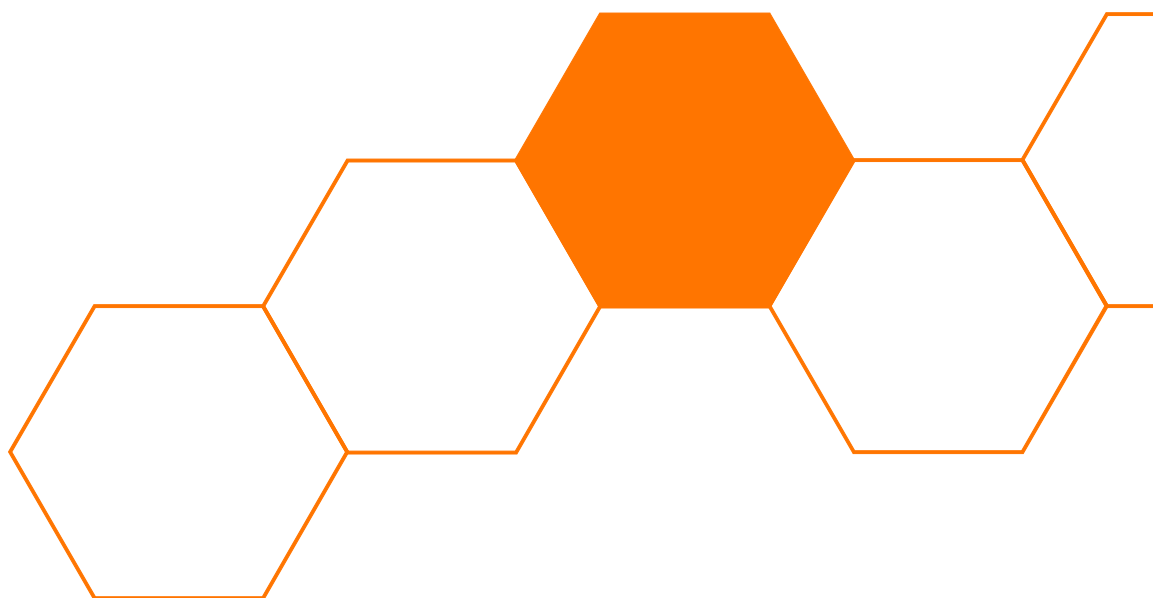

Datum: 2018-05-21
Ansvarig: Erik Sturegård

Vårdhygienisk checklista för externa vårdgivare

VERSION 1.1 EXKL. BILAGOR

Vårdhygieniska aspekter	3
Del 1 Basala hygienrutiner	3
Arbetskläder, skyddsutrustning, handhygien och personalskydd	3
Handhygien och engångshandskar	4
Förebygga blodsmitta hos personal	5
Utbildning i basal hygien och hygienrutiner för personal.....	6
Del 2. Lokaler, inredning och utrustning.....	6
Desinfektionsrum	9
Förråd och förrådshantering.....	11
Städning, rengöring och desinfektion	11
rengöring och desinfektion samt sterilisering av instrument och gods.....	12
Del 3. Referenser	14

VÅRDHYGIENISKA ASPEKTER

Lokaler som används för vård och omsorg ska enligt hälso- och sjukvårdslagen vara anpassade till de hygienkrav som ställs på den verksamhet som bedrivs där.

Inredning och utrustning som används inom vården ska enligt Socialstyrelsens föreskrifter uppfylla kraven på god hygienisk standard. Detta gäller såväl medicinteknisk utrustning som annan utrustning i vårdlokaler. All utrustning måste uppfylla krav så att de inte riskerar sprida smitta till patienter, personal och besökare.

All vårdpersonal ska ha relevant vårdhygienisk kunskap och få regelbunden kompetensutveckling avseende vårdhygieniska rutiner och handhavandet av den medicintekniska utrustning de använder i sitt arbete.

Leverantören ska ha kännedom och följa Vårdhygien Skånes riktlinjer.

Leverantören ska, på Beställarens begäran, under ledning av Beställaren genomföra hygienronder och i en uppföljande hygiendialog förväntas verksamhetsansvarig och medicinskt ansvarig delta. Förbättringsarbete kring överenskomna områden ska därefter genomföras.

Alla frågor i dokumentet besvaras genom att kryssa i samtliga rutor. Vid Nej-svar skrivs en kommentar.

Del 1 Basala hygienrutiner

Vårdgivarens personal ska ges förutsättningar att följa Socialstyrelsens, för var tid gällande, föreskrift om basal hygien i vård och omsorg. Basala hygienrutiner kan definieras som åtgärder vilka minskar risken för uppkomst av vårdrelaterade infektioner bland patienter och personal. Vårdlokalens utformning och utrustning är av avgörande betydelse för att uppnå följsamhet till föreskriften och därmed kunna minska risk för smittspridning.

ARBETSKLÄDER, SKYDDSUTRUSTNING, HANDHYGIEN OCH PERSONALSKYDD

Arbetskläder ska användas på arbetsplats där patient vårdas, undersöks och behandlas. Arbetskläderna ska vara kortärmade och bytas dagligen, eller oftare vid behov. Uppkavlade ärmarna på rock, kofta, jacka eller lösärmar innefattas inte i begreppet kortärmad klädsel. Det innebär att dessa plagg inte är godkända vid undersökning, omvårdnad och behandling.

En korrekt handdesinfektion kan inte utföras med långärmad arbetsdräkt.

Checklista 1: Arbetskläder	Ja	Nej
Kortärmad arbetsdräkt används vid patientarbete av all personal		
Arbetskläder byts dagligen och vid behov (ex om de blivit våta)		
Vårdgivaren ansvarar för tvätt, som ska ske vid minst 60°		
Kommer arbetskläderna att skickas till extern cirkulationstvätt		
Tillgång till engångsplastförkläde finns för att skydda arbetsdräkt		

Kommentarer: _____

_____

_____

Checklista 2: Omklädningsrum för personal	Ja	Nej
Tvättställ med tillhörande hygienutrustning finns enligt Checklista 7		
Rena arbetskläder förvaras i skåp med dörr		

Kommentarer: _____

_____

_____

HANDHYGIEN OCH ENGÅNGSHANDSKAR

Möjlighet att tvätta händer och torka dem på engångstorkpapper ska finnas i lokal där patienter vårdas, undersöks och behandlas.

Checklista 3: Handhygien och engångshandskar	Ja	Nej
Vid patientkontakt är underarmar och händer fria från armbandsur, smycken, förband, stödskenor eller motsvarande		
Händer desinfekteras före patientkontakt		
Händer desinfekteras efter patientkontakt		
Händer desinfekteras före rent eller aseptiskt vårdmoment		
Händer desinfekteras efter orent vårdmoment		
Händer desinfekteras efter kontakt med patientens närmiljö		
Engångshandskar används vid risk för kontakt med kroppsvätskor och vid orent arbete		

Kommentarer: _____

_____

_____

FÖREBYGGA BLODSMITTA HOS PERSONAL

Stick- och skärskador inom vården utgör risk för blodsmitta för personalen. Viss risk föreligger också vid blodstänk i öga eller på slemhinna. Risk för blodsmitta gäller främst virusinfektioner som HIV, hepatit B och hepatit C. Stick- och skärskador ska så långt som möjligt förebyggas. Detta bör ske genom att använda säkerhetsprodukter (skyddsfunktion finns på stickande- och skärande engångsprodukter) och skyddsutrustning såsom handskar vid provtagning samt att stickande och skärande avfall läggs i avfallskärl.

Verksamheten ska ha fastställda rutiner för bortskaffande av smittförande verksamhetsavfall enligt avfallsförordningen

Checklista 4: Förebygga stick- och skärskada hos personal och förebygga blodsmitta	Ja	Nej
Endast sticksäkra produkter används vid injektion och provtagning		
Skriftliga riktlinjer finns för situation då stick- eller skärskada eller blodstänk inträffat		

Kommentarer: _____

_____

UTBILDNING I BASAL HYGIEN OCH HYGIENRUTINER FÖR PERSONAL

För att kunna tillgodose kraven på en god vårdhygienisk standard ska personal i samband med anställning få introduktion i verksamhetens lokala hygienrutiner och under hand återkommande kompetensutveckling.

Checklista 5: Utbildning	Ja	Nej
Genomgång av var tid gällande föreskrift (för närvarande SOSFS 2015:10) om basal hygien i vård och omsorg samt Region Skånes regler för patientnära arbete-Basal hygien och arbetskläder		
Utbildning i lokala hygienrutiner ges		
Genomgång av hygieniskt handhavande av medicinteknisk utrustning görs		

Kommentarer: _____

Del 2. Lokaler, inredning och utrustning

Lokal där patient vårdas, undersöks och behandlas ska vara lättstädad, tåla rengöring och desinfektionsmedel samt ha sådan utrustning så att personal kan utföra basala hygienrutiner. Medicinteknisk utrustning ska vara ändamålsenlig och förvaras och hanteras så att smittspridning förebyggs. Nedan beskrivs generella kriterier som bör vara uppfyllda inom en vårdverksamhet.

Checklista 6: Golv, tak och väggar	Ja	Nej
Golvets ytskikt tål rengörings- och desinfektionsmedel med tensid		
Undertak är släta och lätt avtorkbara samt saknar glipor		
Väggbeklädnad är icke absorberande, utan hål och sprickor, lätt att rengöra samt tål alkoholbaserat desinfektionsmedel med tensid		
Utanpåliggande ledningar och rör är släta samt lätta att hålla rena		

Kommentarer: _____

Checklista 7: Tvättställ med tillhörande hygienutrustning	Ja	Nej
Tvättställ med engreppsblandare finns och är monterad så att vattenstrålen inte träffar bottensilen-för att undvika stänk (Tvättstället bör vara utan bräddavlopp och med bottenventil)		
Tvättställets storlek är minst 450x600 mm		
Vid tvättstället finns vägghängd behållare med flytande tvål		
Vid tvättstället finns vägghängd behållare med alkoholbaserat handdesinfektionsmedel		
Vid tvättstället finns: vägghängd hållare för pappershanddukar		
Vid tvättstället finns vägghängd papperskorg alt på stativ med hjul		

Kommentarer: _____

Checklista 8: Toalett och duschutrymme	Ja	Nej
Tvättställ med tillhörande hygienutrustning finns enligt Checklista 7		
Skriftlig rutin för städfrekvens finns		
Avtorkningsbar duschvägg används		

Kommentarer: _____

Checklista 9: Väntrum och korridor	Ja	Nej
Möbler är lätta att flytta och utformade så att städning underlättas		
Möbler har vätskeavvisande och -avtorkbar yta		
Rutin för rengöring och tillsyn av väntrum finns		
Avtorkningsbar rumsavskiljare används		

Draperier, långa gardiner eller textila rumsavskiljare bör inte användas.

Kommentarer: _____

Checklista 10: Undersökningsrum- och behandlingsrum	Ja	Nej
Tvättställ med tillhörande hygienutrustning finns enligt Checklista 7		
Engångshandskar finns (olika storlekar)		
Engångsplastförkläde finns		
Alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel med tensid finns		
Engångstorkdukar för rengöring och ytdesinfektion finns		
Skåp med dörrar för förvaring finns		
Skåp och avställningsytor är släta, hela och utan skador, lätt avtorkbara och tål rengörings- och desinfektionsmedel med tensider		
Skriftlig rutin för städfrekvens finns		
Avtorkningsbar rumsavskiljare används		

Rekommenderar att förpackningarna till skyddsutrustningen är vägghängda.

Draperier, långa gardiner eller textila rumsavskiljare bör inte användas.

Kommentarer: _____

Checklista 11: Förråd och förvaring i behandlingsrum	Ja	Nej
Material förvaras i rent skåp med dörr		
Material tas fram inför varje patientbesök		
Sterilt och höggradigt rent material förvaras i separata skåp		
Skriftlig rutin för regelbunden rengöring av skåp finns		
Hantering av material sker alltid med desinfekterade händer		
Material som tagits fram och inte använts kasseras. Flergångsmaterial rengörs och desinfekteras		
Material i förråd och skåp förvaras i avdelningsförpackning		

Kommentarer: _____

Checklista 12: Brits/undersökningsstol och säng	Ja	Nej
Tål rengöring med alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel med tensid		
Britsens yta är hel, utan hål och sprickfri		
Madrasskärna/madrassöverdrag är helt och utan fläckar		
Skriftligt fastställd frekvens för rengöring och desinfektion finns		
Rutin för kontroll av madrass och madrassöverdrag finns		

Kommentarer: _____

DESINFEKTIONSROM

Desinfektionsrummets yta ska vara väl tilltagen så att flödet från orent till rent/desinfekterat kan ske utan risk för kontamination. Rent och orent material ska särskiljas på ett tydligt och logiskt sätt. Avställningsytor bör vara väl tilltagna för rent respektive orent material. I desinfektionsrum bör finnas diskdesinfektor och i vissa fall, spoldesinfektor.

Checklista 13: Desinfektionsrum	Ja	Nej
Tvättställ med tillhörande hygienutrustning finns enligt Checklista 7		
Alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel med tensid finns		
Engångstorkdukar för rengöring/ytdesinfektion finns		
Engångshandskar finns		
Engångsplastförkläden finns		
Stänkskydd (visir eller liknande) finns		

Rekommenderar att förpackningar till skyddsutrustningen är vägghängda.

Kommentarer: _____

Checklista 14: Läkemedelsrum/skåp	Ja	Nej
Tvättställ med tillhörande hygienutrustning finns enligt Checklista 7		
Fri arbetsyta för iordningsställande av läkemedel finns		
Alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel med tensid finns		
Engångstorkdukar för rengöring och ytdesinfektion finns		
Engångshandskar finns		
Om kylskåp finns, förvaras endast läkemedel där		
Endosläkemedel används alltid vid t.ex. injektioner (t.ex. bedövningsmedel)		

Använd i första hand injektionsläkemedel i ampull för enpatientbruk. Ampuller för flerpatientbruk bör inte användas på grund av kontaminationsrisk.

Rekommenderar att förpackningarna till skyddsutrustningen är vägghängda.

Kommentarer: _____

FÖRRÅD OCH FÖRRÅDSHANTERING

Sterilt eller höggradigt rent material ska vara sterilt respektive höggradigt rent fram till vårdinsats. Uppackning, förvaring och hantering ska ske så att renhetsgraden inte riskeras. Medicintekniska produkter ska i möjligaste mån förvaras i sin avdelningsförpackning fram till sin tilltänkta användning för att säkerställa leverantörens märkning för bland annat hållbarhetstid.

Checklista 15: Förråd och förrådshantering	Ja	Nej
Material förvaras i rent skåp eller i avskilt rum med hyllor		
Material tas fram inför varje patientbesök		
Hantering av material sker alltid med desinfekterade händer		
Förvaring av sterilt respektive höggradigt rent material sker i separata skåp		
Material förvaras i avdelningsförpackning		
Flergångsmaterial diskas och desinfekteras		
Avemballering av krympfilm och transportförpackningar sker utanför förråd		
Rutin för regelbunden rengöring och desinfektion av förråd finns		
Väggar, skåp och hyllor har släta ytor som tål rengöring och ytdesinfektion		

Kommentarer: _____

_____

_____

STÄDNING, RENGÖRING OCH DESINFEKTION

Städning är viktig för att minska mängden mikroorganismer i miljön och kan bidra till färre infektioner genom att smittspridning förebyggs. Det är vårdgivarens ansvar att städningen sköts på ett sådant sätt att risk för smittspridning minimeras.

Checklista 16: Städning	Ja	Nej
Skriftliga riktlinjer för städning av lokaler och ytor finns		
Städningens kvalitet följs upp regelbundet		

Kommentarer: _____

RENGÖRING OCH DESINFEKTION SAMT STERILISERING AV INSTRUMENT OCH GODS

Inför upphandling och inköp av medicintekniska produkter ska tillverkare/återförsäljare klargöra hur rengöring, desinfektion och eventuell sterilisering ska ske samt med vilka medel och metoder. Bruksanvisning ska vara skriven på svenska. Engångsprodukter ska aldrig rengöras och återanvändas.

Diskdesinfektor rengör och desinfekterar instrument, skålar och annan utrustning, som därmed blir höggradigt rena. Spoldesinfektor tömmer, rengör och desinfekterar hinkar, bäcken och urinflaskor samt fungerar som utslagsback. Autoklav steriliserar höggradigt rent gods (exempelvis kirurgiska instrument) i syfte att avdöda de få mikroorganismer inklusive sporer som är kvar på godset efter desinfektion. Separata avställningsytor intill diskdesinfektor och autoklav ska finnas för orent respektive rent gods.

Checklista 17: Rengöring och desinfektion av instrument och gods	Ja	Nej
Spoldesinfektor finns		
Diskdesinfektor finns		
Autoklav finns		
Rutiner för daglig kontroll och signeringslista för befintlig utrustning finns		
Utförs årlig funktionskontroll av behörig tekniker för utrustningen		
Manuell kemisk desinfektion tillämpas för instrument enligt Vårdhandboken		
Personal utbildas och följer instruktioner för användning		
Material och utrustning förvaras så att kontamination undviks		
Finns avtal med certifierad sterilenhet för hantering och sterilisering av enhetens instrument?		

Rekommenderar diskdesinfektor med torkprogram.

Kommentarer: _____

Checklista 18: Flexibelt endoskop	Ja	Nej
Sker undersökning med flexibelt endoskop		
Om ja, finns diskdesinfektor för värmekänsliga instrument		
Skriftliga rutiner för manuell förensöring och maskinell rengöring samt desinfektion och förvaring enligt Vårdhandboken finns		
Finns diskho där förensöring av endoskopet kan ske genom nedsänkning under vattenytan		
Sker förvaring av endoskop i hepaventilerat torkskåp		
Provtagning av endoskopidiskdesinfektor och endoskop sker enligt Vårdhygien Skånes riktlinjer		
Personal utbildas och följer instruktioner för användning, rengöring, desinfektion och förvaring		

Kommentarer: _____

_____

_____

Del 3. Referenser

Planering av vårdlokaler

Bygghänsyn och Vårdhygien Vårdhygieniska aspekter vid ny- och ombyggnation samt renovering av vårdlokaler 3:a upplagan [BOV-Bygghänsyn och Vårdhygien](#)

Basal hygien

[SOSFS 2015:10](#) Socialstyrelsens föreskrifter om basal hygien i vård och omsorg.

[Region Skånes regler vid patientnära arbete](#) – Basal hygien och arbetskläder

Basala hygienrutiner och vårdhygien [Webbutbildning](#)

Förebygga mikrobiologiska arbetsmiljörisiker och blodsmitta

[AFS 2005:01](#) Mikrobiologiska arbetsmiljörisiker – smitta, toxinpåverkan, överkänslighet
föreskrift

Medicintekniska produkter, rengöring, desinfektion, sterilisering och

förrådshållning [SOSFS 2008:1](#) Socialstyrelsens föreskrifter om användning av

medicintekniska produkter i hälso- och sjukvården

Processer för rengöring, desinfektion och sterilisering – Validering och rutinkontroll inom svensk vård och omsorg. Teknisk rapport SIS-TR 46:2014

Utbildning för hälso-, sjukvårds- och tandvårdspersonal inom området – [värmedesinfektion – spol- och diskdesinfektorer](#)

Grundläggande krav för transport, lagerhållning och hantering av sterila medicintekniska produkter avsedda för användning inom vård och omsorg. SS 8760015:2017

Rengöring, städning och ytdesinfektion i vårdlokaler

Städning i vårdlokaler - [SIV](#)

[Vårdhandboken](#)

[Vårdhygien Skånes riktlinjer](#)